

A munkaügyi bírászkodás törvényi szabályozása napjainkig

I. Bevezetés

A munkajog egy speciális, polgári jogi elemeket magán hordozó¹ jogág, amely a munkavállalók és munkáltatóik kapcsolatát szabályozza, meghatározva jogaik és kötelezettségeik összességét. Amennyiben a felek között munka-, vagy egyéb meghatározott jogviszonyból származó jogvita alakul ki, a bíróságra hárul annak eldöntése – szűk értelemben ezt nevezzük munkaügyi bírászkodásnak. Azonban nem elhanyagolható, hogy e munkaügyi jogviták elbírálása milyen keretek között történik, milyen rendelkezésekre figyelemmel, valamint mely bíróság által. Jelen tanulmány ezekre a kérdésekre kíván választ adni, a munkaügyi bírászkodás kiemelkedő sarokpontjait elemezve.

A régmúlt szabályozásait alapul véve feltárom a magyar munkaügyi bírászkodás kialakulásának történetét – a területi korlátokra tekintettel a legfontosabb törvénycikk vizsgálatát. Különös figyelmet fordítok a 2013. január 1-jén megalakult közigazgatási és munkaügyi bíróságokra, részletesen tanulmányozva létrehozásuk, majd későbbi megszűnésük okait, górcső alá véve a közigazgatási és munkaügyi bírászkodás összefonódása következtében meghatározóvá vált, a közigazgatás oldalán megjelenő függetlenségi törekvéseket. Végül, a teljesség igénye nélkül bemutatom, napjainkban hogyan valósul meg munkaügyi jogvitákban a bírói döntéshozatal.

II. A munkajog jogági hovatartozása, a munkaügyi bírászkodás meghatározása

Tanulmányom legelején elengedhetetlennek tartom tisztázni a munkajog, mint önálló jogág jogági hovatartozását. Ahhoz azonban, hogy ezt megtegyük, szükséges magáról a jogrendszerről is említést tenni. A jogrendszer fogalmát kétféle értelemben tudjuk meghatározni: Szűkebb értelemben a jogszabályok oldaláról határozzuk meg. E megközelítés szerint egy adott államban, egy adott időpontban hatályban lévő (és elvárhatóan érvényes) jogszabályok meghatározott elvek szerint rendezett összessége. Tehát a jogrendszer a jogágak összessége, mely jogágak meghatározott elvek és jogdogmatikai megoldások szerint

---

¹ A munkajog és a polgári jog kapcsolatáról lásd bővebben: JAKAB Nóra – PRUGBERGER Tamás: *Ellentétek és kapcsolatok a magyar munkajogi és polgári jogi szabályozás között*. Jogtudományi Közlöny, 2014/10. 477-485. oldal

kapcsolódnak össze és amelyek a hatályos joganyagot képezik. Tágabb értelemben a jogrendszerbe tartozik a jogi döntések rendje, az érvényesülő joganyag, amely nem minden esetben adekvát az adott joggal, különösen nem az a precedenseken vagy a vallási szabályokon alapuló jogrendszerekben. A jogrend jogilag szabályozott társadalmi rendet jelent az anarchikus állapotokkal szemben. Objektív szükségszerűség a társadalmi érdekellentétek jogi feloldása, a rendezett és tartós viszonyok kialakítása, amely a társadalmi lét védelmét szolgálja.

Hazánk jogrendszere hagyományosan két nagy részre tagolódik: közjogra és magánjogra. A közjog az úgynevezett közérdekű életviszonyokra, a közéletre, államéletre vonatkozó szabályokat tartalmazza, az egyén és az állam közötti kapcsolatokat szabályozza. Az állam és az egyén között aláfölérendeltségi viszony található, a közjogi jogviszonyok általában a felek akaratára tekintet nélkül állnak be. A magánjog ezzel szemben az úgynevezett magánérdekű jogviszonyokat szabályozza. A magánjogra jellemző a felek egyenjogúsága, az ilyen jogviszonyok létrejötte főszabály szerint a felek akaratától függ. A munkajog a magánjogon belül – ahogy már korábban is említettem – egy önálló jogág. A két jogág (magánjog és munkajog) kapcsolatának definiálása nemcsak dogmatikai szempontból lényeges, hanem a konkrét jogalkalmazásra is kiható kérdés. A nem megfelelő válasz jogalkalmazási bizonytalanságokhoz, nehézségekhez vezethet. A polgári jog és a munkajog kapcsolata az alapelvek tükrében jól meghatározható, irányadó minden más lehetséges kapcsolódási ponthoz, illetve bizonyos tekintetben meg is előzi őket.² A munkajog meghatározható az egységes magyar jogrendszer azon ágaként, amely a független személyek munkaviszonyához tapadó társadalmi kapcsolatokat – munkaviszony – szabályozza.³

A teljesség kedvéért úgy gondolom fontos említést tenni arról is, hogy mit is értünk valójában munkaügyi bíráskodás alatt. A munkaügyi bíráskodás pontos meghatározásához azonban egymással szorosan összefüggő, lépcsőzetesen egymásra épülő fogalmakon keresztül jutunk el. Ehhez definiálnunk kell az igazságszolgáltatás, a bíráskodás, a bíróságok, s ezen belül a munkaügyi bíróságok fogalmát.

Az igazságszolgáltatás, vagy bírói szervezet a hatalmi ágak szétválasztásán alapuló rendszerekben a klasszikus három hatalmi ág egyike. A bírói hatalom kizárólagos megtestesítője, olyan közhatalmi tevékenység, amely bírósági jogalkalmazás útján végleg eldönti az egyedi jogvitákat. Így azt is mondhatjuk, hogy igazságszolgáltatás az, amit ma a bíróságok végeznek, vagy szabatosabban megfogalmazva igazságszolgáltatás a bíróságoknak

---

² BODÓ László: A polgári jog és a munkajog összehasonlítása az alapelvek tükrében, *Debreceni Jogi Műhely*, 2012. évi (IX. évfolyam) 4. szám (2012. október) 13-21. oldal.

³ dr. LUKÁCS Adrienn: Munkajog – Bevezetés a munkajog alapjaiba, in: https://eta.bibl.u-szeged.hu/5580/1/EFOP362_olvasoleckel_Lukacs_Adrienn_Bevezetes_20210429.pdf (2023. október 30.) 3. oldal

az a tevékenysége, amellyel a hatáskörükbe utalt ügyekben eljárnak és döntenek. Mindezek alapján megállapítható, hogy az igazságszolgáltatás elsődlegesen a bíróságok feladata, de nem kizárólagosan, mivel gazdaságossági, észszerűségi indokokra hivatkozva jogszabályok olykor közigazgatási szerveket is felhatalmaznak ilyen funkcióval. Ezt azonban a jogszabályok nem nevezik igazságszolgáltatásnak, s ilyen esetben feltétlenül biztosítani kell a bírósági kontroll lehetőségét.

A bíróságok tehát a fenti definícióból következően azok az állami szervek, amelyek az igazságszolgáltatást gyakorolják. Ennek a meghatározásnak két lényegi ismérve van: az egyik, hogy állami szervekről van szó, tehát nem állami, vagy csak részben állami szervek – mint például a döntőbírók – nem gyakorolhatnak ilyen jogkört, a másik, hogy az állami szervek közül is csak azok, melyek az igazságszolgáltatást gyakorolják, a többi állami szerv nem. Fűrész Klára felhívja a figyelmet arra, hogy „a bíróság nem egyszerűen egy szervezet, hanem a bírói hatalom megtestesítője”. Montesquieu nevéhez fűződik a hatalommegosztás elméletének kidolgozása, és ő volt az, aki felismerte a bíróság „nem” igazi hatalmi jellegét.⁴

A fentiek ismeretében könnyen meghatározható a munkaügyi bíróság fogalma: a polgári igazságszolgáltatás egyik ágaként, a munkaügyi perekben ítélező külön bíróság. Petrik Ferenc szerint: munkaügyi bíraskodás a munkaügyi perekben, a külön bíróság által történő, különös szabályokon alapuló bíraskodás.⁵

III. A munkaügyi bíraskodás főbb történeti előzményei

A munkaügyi bíraskodás gyökerei hazánkban egészen a XIX. századig nyúlnak vissza. Első nyomai az ipartörvényről szóló *1872. évi VIII. törvénycikkben* fedezhetőek fel, mely törvénycikk többek között a megszűnésre ítélt céhek helyébe lépő ipartestületek felállításáról rendelkezett. A 76. § értelmében ugyanazon, vagy különböző ipart egy vagy több községben önállóan gyakorló iparosok közös érdekeik előmozdítása végett ipartársulatokká egyesülhettek.⁶ Ezen ipartestületek az iparosok és segédszemélyzetük között keletkező súrlódásokat és peres kérdéseket békéltető bizottság útján rendezhették, amelyek külön e célból kerültek felállításra. Ahol nem voltak iparbizottságok, az iparhatóság volt jogosult döntést hozni az iparosok és segédek, munkásaik között fennálló, munka- vagy tanviszony megkezdése, folytatása vagy megszűnése, annak tartama alatt fennálló kölcsönös

---

⁴ KULISITY Mária: A munkajogi bíraskodás aktuális kérdései és problémái, in: file:///Users/dr.baloghboglarka/Downloads/KulisityMaria-Biraskodas_unpw.pdf (2023. november 14.) 3. oldal

⁵ PETRIK Ferenc: *Tizenöt kérdés és tizenöt válasz a bírósági szervezet reformja köréből*, Magyar Jog 1/1990. 11-30. oldal

⁶ A törvénycikk 79. §-a alapján az iparosokat e tekintetben nem terhelte kötelezettség, az ipartestületek létrehozása, valamint az azokba való belépésük önkéntes alapon történt.

kötelezettségek teljesítése, a munka- vagy tanviszony megszűnéséből keletkező kártérítési követelések vonatkozásában. Az iparbizottság (iparhatóság) határozatával szemben, harminc napos határidőn belül fellebbezéssel lehetett élni, amely azonban a döntés végrehajtására nézve nem bírt halasztó hatállyal.⁷

A részben határozathozatalra felhatalmazott egyeztető bizottság, valamint az iparhatóság jogosítványai az *1884. évi ipartörvényben* is fennmaradtak, a jogalkotó azonban az előző törvénycikkhez képest jóval részletesebb, pontosabb szabályozást irányzott elő.⁸ Továbbá, fontos kiemelni a Plósz Sándor nevéhez fűződő – és emiatt sokszor Plósz-féle Pp.-ként is emlegetett – *1911. évi I. törvénycikket* is, amely első ízben tett kísérletet a magyar polgári eljárásjog átfogó szabályozására. A Plósz-féle Pp. – a polgári perrendtartásban elhelyezve – járásbírói hatáskörbe utalta a szolgálati szerződésből a munkaadó és a munkavállaló közt felmerülő perek elbírálását⁹, azonban e külön nevesített, speciális pertípusok részletszabályainak kimunkálására a kódex által nem került sor.

A jogalkotásban lényeges előrelépést jelentett a munkaügyi bíraskodásról szóló *1918. évi IX. néptörvény*, amely létrehozta a munkaügyi bíróságokat. A néptörvény értelmében a munkaügyi bíróság hatáskörébe tartoztak – pertárgyértékre tekintet nélkül – azon perek, amelyek magánjogi szolgálati szerződés alapján szolgálati viszonyban álló munkaadó és munkavállaló közt, úgyszintén ugyanegy üzemben szolgálati jogviszonyban álló munkavállalók közt szolgálati szerződésből felmerülnek. Emellett a munkaügyi bíróság volt jogosult eljárni azon jogvitákban is, amelyek egyrésztől a munkaadó, másrésztől a munkavállalóval szolgálati szerződés alapján egyetemleges kötelezettségben álló személyek közt, úgyszintén egyrésztől a munkavállaló, másrésztől a munkaadóval egyetemleges kötelezettségben álló személyek közt, valamint azokra a perekre is, amelyek egyfelől a munkaadónak, másfelől a munkavállalónak jogutódai közt adódtak.¹⁰ A jogszabály 4. §-a továbbá rögzítette, hogy a bíróság, amennyiben székhelyén munkásbiztosítási bíróság is működött, tanácsban – ülnökök közreműködésével – ítélezett –, minden további jogvita tekintetében a bíróság egyesbíróként járt el. Emellett szükséges rögzíteni, hogy az 1918. évi törvény a választottbíráskodást is megengedte a munkaügyi bíróságok hatáskörébe utalt ügyekben.¹¹

A magyar munkajogi szabályozás jelentős mérföldkövének számított az *1951. évi 7. törvényerejű rendelet*, mint hazánk első munka törvénykönyve. A munkaügyi jogviták

---

⁷ Lásd: az ipartörvényről szóló 1872. évi VIII. törvénycikk 98. §

⁸ Lásd: az ipartörvényről szóló 1884. évi XVI. törvénycikk 141. §, 176. §

⁹ A polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvénycikk 1. § (2) bekezdés e) pont

¹⁰ A munkaügyi bíraskodásról szóló 1918. évi IX. néptörvény 1. §

¹¹ Lásd bővebben: RÚZS-MOLNÁR Krisztina: *A munkaügyi viták rendezésének története Magyarországon*. Acta Juridica et Politica, Szeged, 2003. 11. oldal

elintézésére egyeztető bizottság és bíróság által, valamint szolgálati úton kerülhetett sor. A lefektetett rendelkezések értelmében az egyeztető bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozó vitás kérdések¹² tekintetében bírósági eljárásnak nem volt helye,¹³ csak abban az esetben, ha a munkaügyi vita a munkaviszony tartama alatt merült fel, és az egyeztető eljárás befejeződött.¹⁴ A vezetőállást betöltő dolgozók munkaviszonyából keletkező munkaügyi vitákat pedig a vállalat közvetlen irányítására hivatott szerv volt jogosult eldönteni.¹⁵

A bíróság előtti igényérvényesítésre vonatkozó szabályokban figyelemre méltó változást eszközölt a polgári perrendtartásról szóló *1952. évi III. törvény* (a továbbiakban: 1952-es Pp.), valamint e kódex hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló *1952. évi 22. törvényerejű rendelet*, amely felszámolta az önálló munkaügyi bíróságokat, mint különbíróságokat.¹⁶ Az 1952-es Pp. bár külön fejezetben szabályozta a munkaviszonyból és a munkaviszony jellegű jogviszonyból származó pereket, rögzítette, hogy munkaügyekben¹⁷ az elsőfokú bíróságok (járásbíróságok) járhattak el. A kódex a munkaügyi jogvitákra kétszintű szabályozást irányozott elő: e perekben a polgári eljárás általános szabályait a XXIII. Fejezetben meghatározott speciális rendelkezések elsőbbségével kellett alkalmazni.

Az 1972. évi alkotmányreform keretei között megalkotott, a bíróságokról szóló 1972. évi IV. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezések módosításáról és hatályon kívül helyezéséről szóló *1972. évi 29. számú törvényerejű rendelet* alapjaiban változtatta meg a munkaügyi viták elbírálására vonatkozó joganyagot. Hiszen e rendelet átalakította a bíróságok eljárásban betöltött szerepét, kibővítette hatáskörét, továbbá ismét létrehozta a munkaügyi bíróságokat,¹⁸ amelyek a megszüntetésre került területi munkaügyi döntőbizottságok szerepét vették át. Emellett fontos reformnak számított a bírósági rendszeren belüli felülvizsgálat, a fellebbezés és a törvényességi óvás lehetőségének megjelenése a szabályozásban.

A munkaügyi ítélkezés hangsúlyos reformját jelentette a munka törvénykönyvéről szóló *1992. évi XXII. törvény*, amely megszüntette a vállalati munkaügyi döntőbizottságokat és teljes

---

¹² A munka törvénykönyvéről szóló 1951. évi 7. törvényerejű rendelet 143. § (1) bekezdése alapján az egyeztető bizottság kizárólagos hatáskörébe tartoztak azok a viták, amelyek a) a bérosztályba és fokozatba való besorolás, b) a munkaidő vagy a túlmunka szabályozása, c) a rendes szabadság mértéke, d) a munkaruha igényjogosultság, e) védőételek kiszolgáltatása, f) áthelyezés és g) a munkaviszony megszüntetése kérdésében – akár a munkaviszony tartama alatt, akár annak megszűnése után – merültek fel. Ezek hiányában a bírósághoz fordulás megengedett volt.

¹³ A munka törvénykönyvéről szóló 1951. évi 7. törvényerejű rendelet 143. § (2) bekezdés

¹⁴ A munka törvénykönyvéről szóló 1951. évi 7. törvényerejű rendelet 148. § (2) bekezdés

¹⁵ A munka törvénykönyvéről szóló 1951. évi 7. törvényerejű rendelet 149. §

¹⁶ A munkaügyi bíróságok különbírósági jellegéről lásd: PRUGBERGER Tamás – WOPERA Zsuzsa: *Gondolatok a munkaügyi perek szakbírósági vagy általános bírósági hatásköréről*. Sectio Juridica et Politica, Tomus XXVI/2. Miskolc, 2008. 665-679. oldal

¹⁷ A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 349. § (1) bekezdésére tekintettel munkaügyi pernek minősült a munkajogi igény érvényesítésével kapcsolatos, a közalkalmazotti, a kormányzati szolgálati, állami szolgálati és közszolgálati, a szolgálati és a munkavégzési kötelezettséggel járó szövetkezeti tagsági jogviszonyból származó perek.

¹⁸ RÚZS-MOLNÁR Krisztina: i.m. 27. oldal

körü fellebbezési jogot biztosított a munkaügyi bíróság érdemi határozataival szemben. Ezáltal a munkaügyi bíróságok – noha változatlanul különbíróságok maradtak – eljárásjogi szempontból szinte maradéktalanul, felkészülten beépültek a bírósági szervezetrendszerbe.¹⁹

IV. Egy új korszak kezdete: a közigazgatási és munkaügyi bíróságok

A 2010-es évek elején általánosan elfogadottá vált az a gondolat, miszerint az igazságszolgáltatási rendszer teljeskörű reformja szükséges. Ennek megfelelően az Országgyűlés 2011. novemberében elfogadta a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló *2011. évi CLXI. törvényt* (a továbbiakban: Bszi.), amely Magyarország Alaptörvényével egyidejűleg, 2012. január 1-jén lépett hatályba. A Bszi. jelentős módosításokat eszközölt a munkaügyi jogviták terén, mivel a munkaügyi bíróságot a közigazgatási bírósággal egy szervezeti egységben működtetve megteremtette különbíróságként a közigazgatási és munkaügyi bíróságokat, amik 2013. január 1. napján²⁰ kezdték meg a működésüket.

A közös szervezeti egység létrehozását az indokolta, hogy a munkaügyi bíróságok a helyi bírósági szinten a Bszi. hatálybalépése előtt is részben közigazgatási bíróságként jártak el, mivel elbírálták a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránt benyújtott kereseteket. A szervezeti alapoknak megfelelően a közigazgatási és munkaügyi bíróságok szervezetileg, igazgatásilag és szakmailag részben önálló, de bizonyos területeken²¹ a rendes bírósági szervezetrendszerbe tagozódtak.²²

A munka törvénykönyvéről szóló *2012. évi I. törvény* (a továbbiakban: Mt.) megteremtette az ítélezés anyagi jogi alapjait. Így a Bszi. 19. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási és munkaügyi bíróság első fokon járt el a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata iránti, a munkaviszonyból és a munkaviszony jellegű jogviszonyból származó, valamint a törvény által hatáskörébe utalt egyéb ügyekben. Ezen bíróságok határozatai ellen benyújtott fellebbezéseket azonban már a törvényszék volt jogosult elbírálni.²³ A Bszi. 20. § (1) bekezdése közigazgatási és munkaügyi regionális kollégium felállításáról rendelkezett, amely nem a törvényszék szervezeti keretein belül működött, hanem az ítéletábla illetékességi területén eljáró, első és másodfokon ítélező közigazgatási és munkaügyi bírák speciális, szakmai bírói testülete. A regionális kollégium sajátosságának számított, hogy a törvény által meghatározott törvényszék csupán a szervezeti kereteit biztosította, azonban ténylegesen a

---

¹⁹ LŐRINCZ György: *In memoriam munkaügyi bíróság (szubjektív vélemény)*. Munkajog, 2020/2. 2. oldal

²⁰ Lásd: a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 191. § (1) bekezdés

²¹ Mint a bírák és a vezetők kinevezése, a törvényszék elnökének igazgatási jogosítványai.

²² Végső előterjesztői indokolás a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényhez, Részletes indokolás a 19-21. §-hoz

²³ A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 21. § (1) bekezdés

szakmai feladatai kiterjedtek az ítélőtábla illetékességi területéhez tartozó valamennyi közigazgatási és munkaügyi bíróságra és az ítélőtábla illetékességi területén működő valamennyi törvényszéken közigazgatási és munkaügyi ügyekben ítélező bíróra. A közigazgatási és munkaügyi regionális kollégium elsődleges szerepe az volt, hogy a különbíróságként működő közigazgatási és munkaügyi bíróságok bírái, illetve a törvényszéken közigazgatási és munkaügyi ügyekben ítélező bírák számára egy külön szakmai fórumot hozzon létre.²⁴

Az új szervezeti szabályok alapján tehát a különbíróságként megszervezett közigazgatási és munkaügyi bíróság egyedülálló megoldásként megkülönböztetett helyet foglalt el a bírósági rendszerben.²⁵ Azonban a közigazgatási és munkaügyi bíráskodás csak látszólag alkotott egységet. Véleményem szerint e bíróságok sorsainak összekötése, figyelembe véve mindkét terület sajátos, eltérő fejlődését, nem éppen volt kedvező döntés.

V. A közigazgatási és munkaügyi bíróságok megszűnése

A közigazgatási és munkaügyi bíróságok létrehozása és összefonódása csak ideiglenes helyzetet teremtett. A 2010-es évek közepétől egyre inkább erősödtek a közigazgatási bíróságok önállósulását támogató törekvések, mivel a közigazgatási bíráskodás a jobb átláthatóság és saját identitása kialakítása érdekében ki akart válni a rendes bíróságok közül.²⁶ E gondolat felmerülésének hatására a Munkaügyi Bírák Országos Egyesületének Elnöksége úgy reagált, miszerint: „...a munkaügyi bíráskodás teljes felszámolása a jól működő szakma teljes ellehetetlenülését eredményezi és súlyosan veszélyezteti a jogegységet, amelynek a munkaügyi jogviták tekintetében kiemelt társadalmi és gazdasági jelentősége is van. A munkaügyi perek külön bíróságon belüli intézése hazai viszonyok között általánosan ismert és elfogadott rendszer, ezért fenn kell tartani. A jelenlegi koncepció munkaügyi bíráskodást érintő részét alapvetően elhibázottnak, az európai jogállamisági elvekkel és gyakorlattal ellentétesnek tartjuk.”²⁷ Mindezek ellenére mégis elindult az a nagyszabású reformtörekvés, amelynek középpontjában az önálló, munkaügyi bíráskodást elvető és kirekesztő közigazgatási bíróságok álltak.

---

²⁴ Végső előterjesztői indokolás a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényhez, Részletes indokolás a 19-21. §-hoz

²⁵ F. ROZSNYÓI Krisztina: *A közigazgatási és munkaügyi bíróságok felállításával kapcsolatos törvénymódosítások margójára*. Jogtudományi Közlöny, 2013/3. 147. oldal

²⁶ KÜPPER, Herbert: *Magyarország átalakuló közigazgatási bíráskodása*. MTA Law Working Papers, 2014/59. 15. oldal

²⁷ Munkaügyi Bírák Országos Egyesületének Elnöksége által 2016. szeptember 2-án kiadott sajtóközlemény

Első állomásként, mintegy a kilátásba helyezett reformok előkészületeként 2018. január 1-jén hatályba lépett a közigazgatási perrendtartásról szóló *2017. évi I. törvény* (a továbbiakban: Kp.), ezáltal a közigazgatási perekre irányadó szabályok kikerültek a szintén 2018 januárjában hatályba lépő polgári perrendtartásról szóló *2016. évi CXXX. törvény* (a továbbiakban: Pp.) rendelkezései közül. Bár a Kp. még nem tartalmazott konkrét utalást az önálló közigazgatási bírásokról, a Pp. -vel való szakítással mégis előrevetítette azt – mialatt a háttérben egyre folyt az előtérbe helyezett koncepció megvalósításának kidolgozása.²⁸ Az Alaptörvény hetedik módosítása²⁹ lehetővé tette a rendes bíróságoktól elkülönült közigazgatási bírósági rendszer létrehozását, és utat engedett a közigazgatási bíróságokról szóló *2018. évi CXXX. törvény* (a továbbiakban: Kbtv.) megalkotásának is, amelynek hatálybalépését 2020. január 1. napjára irányozták elő – maga után vonva a közigazgatási és munkaügyi bíróságok megszűnését is. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy ezen törvénytervezet a munkaügyi bírásokról szóló rendelkezéseket nem tartalmazott.

Kormányzati kezdeményezésre, az önálló közigazgatási bírásokról magyar jogban betöltött szerepére tekintettel a Velencei Bizottság állást foglalt a Kbtv., valamint a Kbtv. hatálybalépéséről és egyes átmeneti szabályokról szóló *2018. évi CXXXI. törvény* (a továbbiakban: Átmtv.) javaslataival kapcsolatban, ám a Velencei Bizottság véleménye³⁰ számos problémára világított rá. Bár a szakértői testület állásfoglalása szerint az államok szuverén joga egy ehhez hasonló, különálló bírósági rendszer kialakítása, és önmagában a Kbtv. által bevezetni rendelt miniszteri igazgatást sem érte kritika, a részletszabályok vonatkozásában a Velencei Bizottság aggályait fejezte ki. Többek között kifogásolta az igazságügyi miniszter kezébe helyezett, rendkívül kiterjedt hatásköröket, amelyekkel szemben hiányoznak a kellő fékek és egyensúlyok, jogorvoslatok, valamint, hogy a miniszter széles jogosítványai miként hatnak az igazságszolgáltatás függetlenségére. A Bizottság számos ajánlást³¹ fogalmazott meg a jogalkotó számára a vizsgált kérdések tekintetében, és habár ezt követően történtek még egyeztetések és módosítások, a Magyarországot ért jogállamisági kritikák okán a jogalkotó az önálló közigazgatási bíróságok törvényi rangra emelése helyett elhalasztotta a Kbtv. hatálybalépését. Az ezt lehetővé tevő *2019. évi LXI. törvény* indokolása a jogszabály céljára utalással ad némi magyarázatot, miszerint a Kbtv. elhalasztásának indokát az adja, hogy „az

---

²⁸ Az önálló közigazgatási bírásokról előkészítésének folyamatáról lásd bővebben: TRÓCSÁNYI László: *A közigazgatási bírásokról: de lege lata és de lege ferenda – adalék egy jogalkotási kísérlethez*. Magyar Jog, 2022/2. 88-94. oldal

²⁹ Ennek értelmében az Alaptörvény 7. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint módosult: „A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységét látják el. Bíróság a rendes és a közigazgatási bíróság.”

³⁰ CDL-AD (2019)004 – Hungary: Opinion no. 943/2018 on the law on administrative courts and on the law on the entry into force of the law on administrative courts and certain transitional rules – adopted by the Venice Commission at its 118th Plenary Session (Venice, 15-16 March, 2019.)

³¹ Opinion adopted by the Venice Commission, para. 118.

önálló közigazgatási bírósági szervezet felállítási folyamatának további előrehaladása ne hátráltassa a Magyarországot ért jogállamisági kritikákkal kapcsolatos viták megnyugtató lezárását.”³² Megjegyzendő, hogy a közigazgatási bíróságokról szóló törvény soha nem lépett hatályba, és az Alaptörvény nyolcadik módosításával – amely által a Kbtv.-t megalapozó rendelkezések kikerültek az Alaptörvényből – annak végül pusztá lehetősége is homályba veszett.

Azt követően, hogy a jogalkotó elvetette az önálló közigazgatási bíraskodás gondolatát és jogszabályát, a fennálló helyzetet ismét felül kellett vizsgálni – hiszen a jogalkotási törekvések dacára még mindig összefonódva működtek a közigazgatási és munkaügyi bíróságok. Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló *2019. évi CXXVII. törvény* (a továbbiakban: Ejht.) volt az, amely végezetül rendelkezett e bíróságok jövőjéről, egészen pontosan a Bszi. 63. alcímét kiegészítő 197/A. § (1) bekezdéssel, mikor deklarálta a közigazgatási és munkaügyi bíróságok 2020. március 31. napján történő megszűnését. A Bszi. módosításai kimondták, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság vonatkozásában a Fővárosi Törvényszéket, a többi közigazgatási és munkaügyi bíróság vonatkozásában e bíróságok 2020. március 31-i területi illetékességével azonos területi illetékességű törvényszéket kell általános jogutódnak tekinteni. A Bszi. 197/A. § (2) bekezdésének értelmében a közigazgatási ügyekben eljáró törvényszékeken működnek közigazgatási kollégiumok, így a korábbi közigazgatási és munkaügyi regionális kollégiumok 2020. március 31. napjával megszűnnek.³³ Ugyanakkor sem a jogszabály, sem az indokolása nem tartalmaz utalást arra vonatkozóan, hogy miért szükséges a munkaügyi bíróság, mint különbíróság megszüntetése – ám ez mégis bekövetkezett. Továbbá, megjegyzendő, hogy bár a Bszi. kiegészítésre került, az eredeti paragrafusokat,³⁴ amelyek a közigazgatási és munkaügyi bíróságok felállításáról rendelkeznek, a jogalkotó sosem helyezte hatályon kívül.

VI. A jelenkor munkaügyi jogvitáinak elbírálása

A közigazgatási és munkaügyi bíróságok megszűnését követően a bírósági rendszer, valamint a munkaügyi bíraskodás szervezetrendszerben betöltött szerepe alapjaiban változott meg. Míg a közigazgatási jogvitákra irányadó szabályanyag – önálló bíróságok híján ugyan, de – a Kp.-

---

³² Végső előterjesztői indokolás a közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépésének elhalasztásáról szóló 2019. évi LXI. törvényhez, Általános indokolás

³³ TAMÁNE NAGY Erzsébet: Bíróságok, kizárás. In: PETRIK Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II. – Kommentár a gyakorlat számára*. HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft, Budapest, 2022. Online formátumú kiadás.

³⁴ Lásd: a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 191-193. §

ban nyert elhelyezést, addig a munkaügyi perekre vonatkozó speciális rendelkezések – az 1952-es Pp. -hez hasonlóan – továbbra is a Pp. Különleges eljárások nevet viselő Hetedik részében, a XXXIX. Fejezetben található.

Azon kérdés megválaszolásához, hogy a jogalkotó miért a polgári perrendtartásban történt elhelyezést preferálta, egészen a Pp. kodifikációs folyamatához kell visszanyúlnunk. Első ízben a Konceptió³⁵ bocsátotta előre, hogy a munkaügyi perek szabályai a Pp. -be integráltan kapjanak helyet, azzal a feltétellel, hogy önálló fejezetben, az 1952-es Pp. szabályait átemelve, de azt továbbfejlesztve, részletesebben kerüljenek szabályozásra. Erre tekintettel nem szükséges egy, a polgári perrendtartástól teljesen elkülönülő, önálló munkaügyi eljárási kódex megalkotása.³⁶ A munkaügyi perekre vonatkozó sajátos szabályozás létjogosultsága pedig éppen az anyagi jog által szabályozott sajátos életviszonyokból eredő, és egyébként az általános magánjogi eljárásokhoz és magánjogi perekhez képest szélesebb körű bizonyítást, illetve a munkajogviszonyban álló felek egyenlőtlenségét szem előtt tartó eljárási szabályok indokolják.³⁷

Tekintve, hogy a Bszi. 197/A. § megszüntette a közigazgatási és munkaügyi bíróságokat, az Ejht. 183. §-a módosította a polgári perrendtartás bíróságok hatáskörére vonatkozó 20. § (2) bekezdését – a munkaügyi bíróságok helyzetét rendezvén. Ennek eredményeként a Pp. alapján 2020. április 1. napjától kezdődően munkaügyi perekben elsőfokon a törvényszék, mint munkaügyi bíróság jár el, míg a törvényszék határozata ellen előterjesztett fellebbezést az ítéletábra jogosult elbírálni.

A Pp. 508. §-a határozza meg a munkaügyi per fogalmát, méghozzá a XXXIX. Fejezet alkalmazási körének kijelölésével. Az (1) bekezdés csak a tipikus, a gyakorlatban leginkább felmerülő pereket jelöli meg a munkajog anyagi jogszabályai alapján – így a kódex munkajogi peren az Mt. alapján létesített, a közalkalmazotti, – törvényben foglalt kivételekkel – a szolgálati, a közfoglalkoztatási, a sporttörvény alapján kötött munkaszerződéses, a szakképzés során kötött szakképzési munkaszerződésből eredő, a nemzeti felsőoktatási törvény szerinti hallgatói munkaszerződésből eredő, a szociális szövetkezettel és foglalkoztatási szövetkezettel létesített tagi munkavégzési jogviszonyból származó pert érti. Emellett munkaügyi pernek minősül az Mt. munkaügyi jogviták érvényesítésére irányadó szabályozása szerinti további munkajogi igény érvényesítésével kapcsolatos per is.³⁸ Valamint a Pp. 508. § (4) bekezdése

---

³⁵ Az új polgári perrendtartás koncepciója – a Kormány 2015. január 14. napján megtartott ülésén elfogadott Konceptió

³⁶ Konceptió 23-24. oldal

³⁷ NÁDAS György: Munkaügyi perek. In: WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez*. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2017. 825. oldal

³⁸ A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 285. § (1) bekezdése alapján a munkavállaló és a munkáltató a munkaviszonyból vagy az e törvényből származó, a szakszervezet, az üzemi tanács az e törvényből vagy kollektív szerződésből, vagy üzemi megállapodásból származó igényét bíróság előtt érvényesítheti.

rögzíti, hogy törvény az előző esetkörökön túl más ügyekre is előírhatja a munkaügyi perre vonatkozó szabályok alkalmazását.³⁹

A Pp. szakít az 1952-es Pp. -ben használt - a munkaviszonyból és a munkaviszony jellegű jogviszonyból származó per - elnevezéssel, annak jelzése érdekében, hogy egységes, a különböző foglalkoztatási konfliktusok elbírálására azonos perszabályokat kíván megteremteni. Az 1952-es Pp. szabályozási koncepciójának megfelelően a jelen szakasz tartalmazza a munkaügyi per fogalmát, melynek jelentősége abban áll, hogy kijelöli a Pp. XXXIX. Fejezetének alkalmazási körét. A szabályozási módszertan maradt a régi: a Pp. 508. § (1) bekezdése tételesen csak a tipikus, a gyakorlatban leginkább felmerülő pereket jelöli meg a munkajog anyagi jogszabályai alapján, és az 508. § (4) bekezdése rögzíti, hogy külön törvény az (1)-(2) bekezdésben foglaltakon túl más ügyekre is előírhatja a munkaügyi perekre vonatkozó szabályozás alkalmazását. Ez a szabályozási technika azzal indokolható, hogy mivel az utóbbi években a foglalkoztatással összefüggő szabályozás bővült az ún. jogállási törvények gyarapodásával, illetve a vonatkozó anyagi jogi szabályozás is gyakran változik, e változások ne tegyék szükségessé a Pp. -módosítását. A Pp. 508. § (1)-(2) bekezdésében foglaltak alapján továbbra is munkaügyi pernek minősülnek az Mt. hatálya alá tartozó jogviszonyból származó perek, az Mt. 285. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a további munkajogi igények érvényesítése peres eljárásban, valamint a közalkalmazotti jogviszonyból származó perek. A Pp. 508. § (1) bekezdésében foglalt felsorolás új elemekkel is bővült, melyek azonban valódi változást nem eredményeztek, mert ezek a jogviták - bírói joggyakorlat, külön törvényi rendelkezés alapján - korábban is munkaügyi pernek minősültek, vagy éppen csak a törvényi megfogalmazásban történt pontosítás. Ebbe a körbe sorolhatók: a közfoglalkoztatási, a sporttörvény alapján kötött munkaszerződés, a szakképzés során kötött szakképzési munkaszerződésből eredő, a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti hallgatói munkaszerződéssel kapcsolatos, illetve a szociális szövetkezettel és a foglalkoztatási szövetkezettel létesített tagi munkavégzési jogviszonyból származó perek. A Pp. 508. § (2) bekezdése nevesítetten azért utal az Mt. 285. § (1) bekezdésére, mert az Mt. 289. §-a is munkajogi igényt szabályoz - amikor az üzemi tanács vagy a szakszervezet a tájékoztatásra vagy a konzultációra vonatkozó szabályok megszegése miatt öt napon belül bírósághoz fordulhat, a bíróság pedig nemperes eljárásban hoz döntést -, de ez a munkajogi igényérvényesítés nem minősül munkaügyi pernek, arra a Pp. XXXIX. Fejezetének speciális eljárási szabályai nem vonatkoznak.

---

³⁹ Példának okán a sztrájkokról szóló 1989. évi VII. törvény előírja a munkaügyi perek szabályainak alkalmazását a sztrájkokkal, illetve az egyéb munkaharcokkal kapcsolatos eljárásokban.

A munkaügyi per szabályai szerint kell elbírálni a jogvitát, ha a felek között ugyan már nem áll fenn a munkaviszony, de az igény a munkaviszony fennállása alatt keletkezett. Szintén a munkaügyi perek szabályai szerint kell elbírálni a leplezett munkaszerződésből eredő igényeket is. A munkaszerződés megkötését megelőző tárgyalásra alapított igényt azonban csak abban az esetben lehet munkaügyi perben érvényesíteni, ha a tárgyalást követően a munkaviszony létrejött, a létre nem jött jogviszony esetén csak polgári jogi igény támasztható.

A munkaviszonnal összefüggő személyiségi jogsérelem esetén az igény munkaügyi perben érvényesíthető. Az érvényesíthető igények között a sérelemdíjon felül a felróhatóságtól független szankciók is előterjeszthetők, figyelemmel az Mt. 9. § (1) bekezdésére, mely a munkavállaló és a munkáltató személyiségi jogai védelme vonatkozásában elrendeli a Ptk. 2:42-2:54. §-ainak alkalmazását azzal, hogy a Ptk. 2:52. § (2)-(3) bekezdései, valamint a Ptk. 2:53. §-a vonatkozásában az Mt. kártérítési felelősségi szabályait kell alkalmazni.

Ha a munkajogi anyagi felelősség alapján kártérítésre kötelezett munkavállaló megtérítési követelést támaszt a munkavállaló-társával szemben, az ebből eredő vitát nem lehet munkaügyi jogvitának tekinteni.⁴⁰

A munkaügyi per fogalma kapcsán utalni kell arra, hogy a Kp. hatálya alá tartoznak a közszolgálati jogviták, melyek nem minősülnek munkaügyi pernek. A közigazgatási perrendtartás 4. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint azért szükséges a közszolgálati jogvita kiemelése a munkaügyi perek köréből, mivel a közszolgálati jogviszony esetében a munkáltatók közhatalmi jogkörrel felruházott szervek, illetve a speciális hatalmi viszonyon túl a kinevezés, mint egyoldalú aktus, továbbá a közszolgálati jogvitákban felmerülő közigazgatási jogi kérdések túlsúlya is indokoltá teszi e területnek a munkaügyi per szabályai helyett a közigazgatási per szabályai szerinti elbírálását.⁴¹

A Pp. a munkaügyi perek közös szabályai között fekteti le speciális rendelkezéseit – ellenben fontos rögzíteni, hogy azon kérdések tekintetében, melyek nem nyertek elhelyezést a XXXIX. Fejezetben, a polgári peres eljárás általános szabályai alkalmazandók. Így a törvény többek között külön rendelkezik a munkaügyi perekben eljáró bírói tanács összetételéről,

---

⁴⁰ NAGY Adrienn: Munkaügyi perek, in: *Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez* (szerk.: WOPERA Zsuzsa), 508. §-hoz fűzött magyarázat

⁴¹ A Pp. és a Kp. speciális szabályainak részleteiről lásd: CSÉFFÁN József: *A munkaügyi perek elbírálására vonatkozó speciális perrendi szabályok*. Munkajog, 2018/1. 49-63. oldal, vagy CSÉFFÁN József: *A közszolgálati jogviszonnal kapcsolatos munkajogi igények érvényesítése a közigazgatási perben*. Magyar Munkajog, 2019/2. 23-38. oldal, Továbbá, a közszolgálati reformról lásd: PRUGBERGER Tamás: *A munka-, a közszolgálati és a társadalombiztosítási szakkbíraskodás tervezett átalakításának terve a közszolgálati jogviták elkülönítésén keresztül*. Magyar Jog, 2015/1. 27-34. oldal, vagy MÉLYPATAKI Gábor: *A közszolgálati jogvitákat érintő változások – egy munkajogász szemével*. Közjogi Szemle, 2016/1. 58-62. oldal, vagy JAKAB Nóra – MÉLYPATAKI Gábor: *A közszolgálati jog önállósodásáról és reflexivitásáról*. Miskolci Jogi Szemle, 2017/1. 33-45. oldal, vagy MÉLYPATAKI Gábor – PRUGBERGER Tamás: *A közszolgálat fogalmának és dogmatikájának átalakulása*. Közjogi Szemle, 2021/1. 12-18. oldal

többlétszabályokat határoz meg a bírák kizárására, deklarálja a pertárgyértékre, valamint a hatáskörre és illetékességre irányadó szabályozást, tekintettel pertársaság fennállására, illetve a felek perben betöltött pozíciójára. Speciális jogképeségi szabályt határoz meg a Pp. 514. § (1) bekezdése, mikor rögzíti, hogy munkaügyi perben fél lehet az a szakszervezet, munkáltatói érdekképviselői szervezet vagy üzemi, közalkalmazotti tanács is, amelynek egyébként nincs perbeli jogképesége. Mindemellett lefekteti a munkajogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezménye iránti perre irányadó specialitásokat, rendelkezik meghatározott esetekben a munkáltatót terhelő bizonyítási teherről, valamint megállapítja a rendkívüli jogorvoslat és a munkavállalói költségkedvezmény szabályanyagát is.⁴² A Pp. 514. § (1) bekezdésében rögzített speciális perbeli jogképeségi szabály változatlan az 1952-es Pp. -ben foglaltakhoz képest. A Pp. 514. §-ához fűzött miniszteri indokolás első bekezdésében foglaltak szerint: A törvény a munkaügyi perben perbeli jogképeséggel ruházza fel a szakszervezetet, a munkáltatói érdekképviselői szervezetet és az üzemi, illetve közalkalmazotti tanácsot. A munkaügyi perben a felperes és az alperes személyét a munkajogi anyagi jogszabályok határozzák meg. A szakszervezet, a munkavállalói és a munkáltatói érdekképviselői szervezet általában rendelkezik anyagi jogi jogképeséggel, ugyanakkor az üzemi, illetve közalkalmazotti tanácsnak anyagi jogi jogképesége nincs. Számukra e rendelkezés teremti meg a perbeli legitimációt, azaz az anyagi jogképeség hiányában őket perbeli jogképeséggel ruházza fel. A Pp. a választási bizottságot nem ruházza fel speciális perbeli jogképeséggel a munkaügyi perekben, így az peres fél nem lehet.⁴³

VII. Záró gondolatok

Összességében megállapítható, hogy a munkaügyi bíráskodás rendkívül nagy utat járt be a magyar jogrendszerben, egészen a XIX. század második felétől napjainkig. A bírósági szervezetrendszerben betöltött szerepe bár folyamatosan változott, jelentőségéből az évek alatt mit sem veszített.

Meglátásom szerint a munkaügyi bíráskodás közigazgatási bíráskodással való összevonása, valamint az így keletkezett ideiglenes helyzet hosszú távon nem volt fenntartható. Eltérő történetükből, jellegükből, rendeltetésükből adódóan úgy gondolom, hogy mindössze idő

---

⁴² A munkaügyi perek részletes szabályairól lásd: WOPERA Zsuzsa: *A munkaügyi perek megújított szabályai az új polgári perrendtartásban*. Miskolci Jogi Szemle, 2017/2. különszám. 691-699. oldal, vagy NAGY Adrienn: *Munkaügyi perek*. In: NAGY Adrienn – WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Polgári eljárásjog II*. Wolters Kluwer Kiadó, Budapest, 2022. 211-228. oldal, vagy HAJDU Edit: *Munkaügyi perek*. In: PETRIK Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II. – Kommentár a gyakorlat számára*. HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft, Budapest, 2022. Online formátumú kiadás.

⁴³ NAGY Adrienn: i.m. 514. §-hoz fűzött magyarázat

kérdése volt e két bíróság különválása – holott mindez nem éppen a legkézenfekvőbb módon történt.

Azáltal, hogy a polgári perrendtartás hatálybalépésével egyidejűleg a közigazgatási perrendtartás is hatályba lépett, a jogalkotó előrevetítette az önálló közigazgatási bíróságok felállítását és azoknak munkaügyi bíróságoktól való teljeskörű elkülönítését. Ami a Kp.-t illeti, szükségtelennek tartom a közigazgatási perek Pp. -ből való kiemelését és önálló törvényben való deklarációját, mivel – a közigazgatás jellegzetességeitől eltekintve – így egy, a Pp. -hez nagymértékben hasonló törvény született – történhetett ez egyrészt annak okán, hogy a két törvénykönyv kodifikációja egy időben zajlott, másrészt amiatt, hogy a jogalkotó a Kp. megalkotása során a Pp. szabályait és rendszerét tekintette mintának. Ráadásul, mivel az uniós közbenjárás okán a Kbtv. mégsem lépett hatályba, véleményem szerint maga a közigazgatási perrendtartás is okafogyottá vált. Ezen logika mentén akár egy önálló munkaügyi perrendtartás is születhetett volna – tekintve, hogy álláspontom szerint a munkaügyi bíráskodás magyar jogban betöltött szerepe legalább annyira kiemelkedő, mint a közigazgatási bíráskodásé –, avagy mind a közigazgatási, mind a munkaügyi perek szabályai az 1952-es Pp. rendelkezéseire hasonlóan, egyfajta kompromisszumos megoldásként szabályozást nyerhettek volna a Pp. keretei között.

VIII. Felhasznált irodalom

- BODÓ László: A polgári jog és a munkajog összehasonlítása az alapelvek tükrében, *Debreceni Jogi Műhely*, 2012. évi (IX. évfolyam) 4. szám
- CSÉFFÁN József: *A munkaügyi perek elbírálására vonatkozó speciális perrendi szabályok*. Munkajog, 2018/1.
- CSÉFFÁN József: *A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos munkajogi igények érvényesítése a közigazgatási perben*. Magyar Munkajog, 2019/2.
- F. ROZSNYÓI Krisztina: *A közigazgatási és munkaügyi bíróságok felállításával kapcsolatos törvénymódosítások margójára*. Jogtudományi Közlöny, 2013/3.
- HAJDU Edit: *Munkaügyi perek*. In: PETRIK Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II. – Kommentár a gyakorlat számára*. HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft, Budapest, 2022.
- JAKAB Nóra – MÉLYPATAKI Gábor: *A közszolgálati jog önállósodásáról és reflexivitásáról*. Miskolci Jogi Szemle, 2017/1.
- JAKAB Nóra – PRUGBERGER Tamás: *Ellentétek és kapcsolatok a magyar munkajogi és polgári jogi szabályozás között*. Jogtudományi Közlöny, 2014/10.

- KULISITY Mária: A munkajogi bíraskodás aktuális kérdései és problémái, in: file:///Users/dr.baloghboglarka/Downloads/KulisityMaria-Biraskodas_unpw.pdf
- KÜPPER, Herbert: *Magyarország átalakuló közigazgatási bíraskodása*. MTA Law Working Papers, 2014/59.
- LŐRINCZ György: *In memoriam munkaügyi bíróság (szubjektív vélemény)*. Munkajog, 2020/2.
- DR. LUKÁCS Adrienn: Munkajog – Bevezetés a munkajog alapjaiba, in: https://eta.bibl.u-szeged.hu/5580/1/EFOP362_olvasolecke1_Lukacs_Adrienn_Bevezetes_20210429.pdf
- MÉLYPATAKI Gábor: *A közszolgálati jogvitákat érintő változások – egy munkajogász szemével*. Közjogi Szemle, 2016/1.
- MÉLYPATAKI Gábor – PRUGBERGER Tamás: *A közszolgálat fogalmának és dogmatikájának átalakulása*. Közjogi Szemle, 2021/1.
- NAGY Adrienn: Munkaügyi perek. In: NAGY Adrienn – WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Polgári eljárásjog II*. Wolters Kluwer Kiadó, Budapest, 2022.
- NAGY Adrienn: Munkaügyi perek, in: Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez (szerk.: Wopera Zsuzsa), Wolters Kluwer Kiadó, Budapest, 2022, 2023. évi Jogtár-formátumú kiadás.
- NÁDAS György: Munkaügyi perek. In: WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez*. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2017.
- PETRIK Ferenc: *Tizenöt kérdés és tizenöt válasz a bírósági szervezet reformja köréből*, Magyar Jog, 1/1990.
- PRUGBERGER Tamás: *A munka-, a közszolgálati és a társadalombiztosítási szakkbíraskodás tervezett átalakításának terve a közszolgálati jogviták elkülönítésén keresztül*. Magyar Jog, 2015/1.
- PRUGBERGER Tamás – WOPERA Zsuzsa: *Gondolatok a munkaügyi perek szakkbírósági vagy általános bírósági hatásköréről*. Sectio Juridica et Politica, Tomus XXVI/2. Miskolc, 2008.
- RÚZS-MOLNÁR Krisztina: *A munkaügyi viták rendezésének története Magyarországon*. Acta Juridica et Politica, Szeged, 2003.
- TAMÁNÉ NAGY Erzsébet: Bíróságok, kizárás. In: PETRIK Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II. – Kommentár a gyakorlat számára*. HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft, Budapest, 2022.

- TRÓCSÁNYI László: *A közigazgatási bírászkodás: de lege lata és de lege ferenda – adalék egy jogalkotási kísérlethez.* Magyar Jog, 2022/2.
- WOPERA Zsuzsa: *A munkaügyi perek megújított szabályai az új polgári perrendtartásban.* Miskolci Jogi Szemle, 2017/2. különszám.

IX. Felhasznált jogszabályok

- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
- 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról
- 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról
- 2019. évi CXXVII. törvény az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról
- 2019. évi LXI. törvény a közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépésének elhalasztásáról
- 2018. évi CXXX. törvény a közigazgatási bíróságokról
- 2018. évi CXXXI. törvény a közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépéséről és egyes átmeneti szabályokról
- 1992. évi XXII. törvény a munka törvénykönyvéről
- 1972. évi 29. számú törvényerejű rendelet a bíróságokról szóló 1972. évi IV. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezések módosításáról és hatályon kívül helyezéséről
- 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
- 1952. évi 22. törvényerejű rendelet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról
- 1951. évi 7. törvényerejű rendelet a munka törvénykönyvéről
- 1918. évi IX. néptörvény a munkaügyi bírászkodásról
- 1911. évi I. törvénycikk a polgári perrendtartásról
- 1884. évi XVI. törvénycikk az ipartörvényről
- 1872. évi VIII. törvénycikk az ipartörvényről